

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nde İnsan Hakları Kurumsallaşması

İnsan hakları kurumsallaşması nedir?

Yargı dışı –özellikle yürütme aracılığıyla– insan haklarını koruma ve teşvik etme ile ilgili kurumlar veya mekanizmalar

Tarihsel gelişim

İnsan hakları kurumsallaşması; ulusal, uluslararası ve ulusüstü düzeylerin karşılıklı etkileşim içinde olduğu bir tarihsel gelişim süreci geçirmekte olup; üç ana dönemden bahsedilebilir: (i) 1990 öncesi dönem, (ii) 1990'lar dönemi ve (iii) 2000'ler sonrasındaki dönem.

1. 1990 öncesi

Uluslararası Düzeyde

- * Bazı uluslararası anlaşmalarda, anlaşmaların uygulanmasını izlemek üzere mekanizmalar kurulmuştur. Örneğin, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme ve Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi (1969)

Ulusal Düzeyde

- * Ulusal insan hakları kurumları yaygınlaşmaya başlamıştır.

1990

2. 1990'lar dönemi

Uluslararası Düzeyde

- * Birleşmiş Milletler, ulusal insan hakları kurumsallaşmasının ana çerçevesini belirlemiştir. Paris İlkeleri olarak bilinen Ulusal Kurumların Statüsü ile ilgili ilkeler 1993 yılında kabul edilmiştir.
- * Avrupa Konseyi, 1997 yılında "İnsan haklarının teşvik edilmesi ve korunması için bağımsız ulusal kurumların kurulmasına ilişkin tavsiye" sini yayımlamıştır.
- * Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI) gibi ulusal insan hakları kurumsallaşmasının küresel ve bölgesel ağları ortaya çıkmaya başlamıştır.
- * Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) altındaki "Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi" (1991), BM altındaki "İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi" (1993), Avrupa Konseyi altındaki "Avrupa İnsan Hakları Komiseri" (1999) gibi yapılarla uluslararası düzeyde insan hakları kurumsallaşması hızlanmıştır.

AB Düzeyinde

- * Avrupa Ombudsmanı (1993) ve daha sonra AB Temel Haklar Ajansı'na dönüşecek olan "İrkçilik ve Yabancı Düşmanlığı Hakkında Avrupa İzleme Merkezi" (1997) kurulmuştur.

2000

3. 2000'ler sonrası

Uluslararası Düzeyde

- * Uluslararası anlaşmalarda, ulusal insan hakları kurumsallaşmasına ilişkin hükümler öngörülmeğe başlanmıştır. Örneğin, Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (2008).
- * Avrupa Konseyi 2021 yılında, 1997'deki tavsiyesini revize ederek "Etkili, Çoğulcu ve Bağımsız Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Geliştirilmesi ve Güçlendirilmesine İlişkin Tavsiye"yi kabul etmiştir.

AB Düzeyinde

- * AB düzeyinde insan hakları kurumsallaşmasına ilişkin düzenlemeler öngörülmeğe başlanmıştır: Irk ve Etnik Köken Direktifi (2000/43 sayılı Direktif).
- * AB ulusal insan hakları kurumsallaşmasına ilişkin standartlar önermeye başlamıştır. Eşitlik organları için standartlara dair iki yasama önerisi: COM(2022) 688 final ve COM(2022) 689 final.

Bu doküman Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle üretilmiştir. Bu dokümanın içeriğinden sadece WEglobal Danışmanlık A.Ş. liderliğindeki konsorsiyum sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği veya T.C. Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı'nın görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

This project is funded by the European Union.

Institutionalisation of Human Rights in the European Union

What is institutionalisation of human rights?

Institutions or mechanisms, other than the judiciary especially executive bodies, responsible for protecting and promoting human rights

History

The institutionalisation of human rights has gone through a historical phase where national, international and supranational (EU) levels interact. Three main periods can be identified: (i) pre-1990s, (ii) 1990s and (iii) post-2000s.

1. Pre-1990s

International Level

* A number of international agreements established mechanisms to monitor the implementation of such agreements. For example, International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination and Committee on the Elimination of Racial Discrimination (1969)

National Level

* National human rights institutions become widespread.

1990

2. 1990s

International Level

- * The United Nations prepared the main framework for national institutionalisation of human rights. The Principles relating to the Status of National Institutions, known as the Paris Principles, were adopted in 1993.
- * In 1997, the Council of Europe published the recommendation on the establishment of independent national institutions for the promotion and protection of human rights”.
- * Global and regional networks relating to the national institutionalisation of human rights began to emerge, such as Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI).
- * Institutionalisation of human rights at the international level picked up speed with structures such as the “Office for Democratic Institutions and Human Rights” under the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) (1991), the “Office of the High Commissioner for Human Rights” under the UN (1993) and the “European Commissioner for Human Rights” under the Council of Europe (1999).

EU Level

* The European Ombudsman (1993) and the “European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia” (1997), which later became the EU Agency for Fundamental Rights were established.

2000

3. Post-2000s

International Level

- * International agreements started to provide for provisions regarding the national institutionalisation of human rights. For example, the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2008).
- * The Council of Europe adopted the “Recommendation on the development and strengthening of effective, pluralist and independent national human rights institutions” (2021), which revised the Recommendation of 1997.

EU Level

- * The EU acts started to provide for the national institutionalisation of human rights: Race and Ethnic Origin Directive (Directive 2000/43/EC).
- * The EU started to propose standards regarding the national institutionalisation of human rights. Two proposals for acts on standards for equality bodies: COM(2022) 688 final and COM(2022) 689 final.

This publication was produced with the financial support of the European Union. The content of this publication is the sole responsibility of the consortium led by Weglobal Danışmanlık A.Ş. and do not necessarily reflect the views of the European Union or the Ministry of Foreign Affairs Directorate for EU Affairs.

